

Zaaknummer : 01004761
Ons Kenmerk : ODH266760
Datum : 25-09-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 13 juli 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.34, derde lid van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het opvangen, verzorgen en uitzetten van inheemse wilde zeedieren, specifiek zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) respectievelijk beenvissen (Osteichthyes) die in de kustprovincies van Nederland aanspoelen en hulp behoeven. Aanvrager is Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde en de locatie van de opvanginrichting betreft Blijdorplan 8 te Rotterdam.

Het gaat hierbij om het overtreden van één of meerdere van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het onder zich hebben of vervoeren van zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) en beenvissen (Osteichthyes) genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- artikel 3.34, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het uitzetten van zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) en beenvissen (Osteichthyes), voor zo ver dit het terugplaatsen in de vrije natuur betreft van uit het wild opgevangen dieren in het kader van verzorging en revalidatie.

De ontheffing wordt gevraagd van 1 september 2021 tot en met 1 september 2031.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde voor het grondgebied van de (kust)provincies Groningen, Noord-Holland, Zeeland en Zuid-Holland;
- II. de ontheffing te weigeren voor het grondgebied van de provincie Friesland;
- III. de voorschriften 1 tot en met 7 te verbinden aan deze ontheffing;
- IV. de aanvraag van 13 juli 2021 en de aanvullende informatie van 19 februari 2022 en 2 april 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- V. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 september 2031.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

1. De ontheffinghouder moet voldoen aan (de voorwaarden van) het Protocol opvang diersoorten (bijlage bij de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland).
2. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden, welke betrokken zijn bij de verzorging van de dieren, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de voorwaarden van het Protocol opvang diersoorten.
3. Een afschrift van de ontheffing moet te allen tijde op de locatie van de opvanginrichting aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
4. Bij het verrichten van de in dit besluit bedoelde handelingen buiten de locatie van de opvanginrichting draagt de gebruiker van de ontheffing een kopie van de ontheffing bij zich in schriftelijke of digitale vorm. De kopie van de ontheffing dient door de gebruiker van de ontheffing op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
5. Indien de ontheffinghouder te maken krijgt met een onvoorziene situatie waardoor het zich gedwongen ziet van de voorschriften van het protocol opvang diersoorten af te wijken, stelt de ontheffinghouder onverwijld de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid daarvan op de hoogte; Postbus 550, 3300 AN Dordrecht; telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingWnb@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora en Fauna.'
6. De ontheffinghouder dient jaarlijks vóór 1 juli te rapporteren over de in het voorgaande jaar opgevangen dieren aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, e-mailadres meldingWnb@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora en Fauna'. In deze rapportage dienen voor deze dieren in ieder geval de volgende gegevens uit de administratie te zijn opgenomen:
 - diersoort;
 - (indien bekend) de vindplaats van het dier;
 - datum van binnenkomst;
 - reden van binnenkomst;
 - de definitieve bestemming van het dier (inclusief datum).
7. De ontheffinghouder informeert de provincie Zeeland, onder vermelding van zaaknummer 159261, tenminste een week vooraf over een voorgenomen uitzetting van voornoemde soorten binnen het grondgebied van de Provincie Zeeland. Deze melding dient te worden voorzien van informatie wanneer en in welk gebied, welke soorten uitgezet gaan worden en door wie deze handeling uitgevoerd gaat worden. Voor de provincie Zeeland kunnen meldingen gestuurd worden aan natuurbeschermingswet@zeeland.nl en handhaving.groen@rud-zeeland.nl

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 13 juli 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.34, derde lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het opvangen, verzorgen en uitzetten van inheemse wilde zeedieren, specifiek zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) respectievelijk beenvissen (Osteichthyes) die in de kustprovincies van Nederland aanspoelen en hulp behoeven. Aanvrager is Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde (hierna: de aanvrager) en de locatie van de opvanginrichting betreft Blijdorplan 8 te Rotterdam.

Het gaat hierbij om het overtreden van één of meerdere van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb, voor wat betreft het onder zich hebben of vervoeren van zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) respectievelijk beenvissen (Osteichthyes) genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern respectievelijk bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- artikel 3.34, eerste lid, van de Wnb, voor wat betreft het uitzetten van zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) respectievelijk beenvissen (Osteichthyes), voor zo ver dit het terugplaatsen in de vrije natuur betreft van uit het wild opgevangen dieren in het kader van verzorging en revalidatie.

De ontheffing wordt gevraagd van 1 september 2021 tot en met 1 september 2031.

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- 'Projectplan Opvangcentrum zeevissen en zeeschildpadden', geen kenmerk, geen datum;
- Dierentuinvergunning, kenmerk: dierentuin/2002/020, 7 september 2015, RVO;
- Akte van statutenwijziging Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde, NautaDutilh, kenmerk: 80057425 M 23122470, 11 februari 2021;
- Publicatie 'Stranding Kemps zeeschildpad op het strand van Den Helder', De Boer, M. & Goverse, E. (2015), RAVON, Volume 17 - Issue 1 p. 7 – 8;
- Publicatie 'Reddingsactie blauwe haai.' de Boer, M. (2021), RAVON, Volume 23 - Issue 1 p. 13- 15;
- Publicatie 'Kemps zeeschildpad: een nóg bijzonderder dwaalgast in Nederland.' Goverse, E. et al. (2009), RAVON, Volume 11 - Issue 3 p. 38- 43;
- Publicatie 'RAVON Herkenningskaart Zeeschildpadden'.

Daarnaast ligt het volgende stuk ten grondslag aan deze ontheffing:

- E-mailbericht van 2 april 2021 met gegevens over aangespoelde dieren en doorverwijzing vanuit LNV.

Op 19 februari 2022 hebben wij per e-mail bericht ontvangen over een recent aangespoeld kortsnuitzeepaardje.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag en instemming

Vanaf 1 januari 2017 zijn de provincies bevoegd gezag voor de Wnb. De ontheffing is aangevraagd in de provincie Zuid-Holland, zijnde de provincie waar de aanvrager is gevestigd. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag. De handeling wordt verricht binnen het grondgebied

van de genoemde kustprovincies. Voor een ontheffing voor het opvangen van dieren die buiten de provincie Zuid-Holland zijn aangespoeld, is op grond van artikel 1.3, vierde lid, van de Wnb overeenstemming met Gedeputeerde Staten van de desbetreffende kustprovincies nodig. De Gedeputeerde Staten van de provincies die zijn genomen in tabel hieronder hebben ingestemd met dit besluit.

Tabel 1: *Overzicht instemmingsbesluiten provincies met vermelding van datum en kenmerk van het instemmingsbesluit.*

Provincie	Datum besluit	Zaak- of dossiernummer	Kenmerk besluit / documentnummer
Groningen	13 mei 2022	K39106	2022-048634
Noord-Holland	14 oktober 2022	OD.383973	-
Zeeland	20 juli 2022	159261	01004761 / ODH266760

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.6, 3.8 en 3.34 van de Wnb, artikel 3.17 van de Regeling natuurbescherming (hierna: de Regeling) en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (hierna: de Beleidsregel).

Zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) en beenvissen (Osteichthyes) zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bij bijlage I van het Verdrag van Bonn. Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb, is het verboden in het wild levende dieren van deze soorten, anders dan voor verkoop, onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.34, eerste lid van de Wnb is het onder andere verboden zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) respectievelijk beenvissen (Osteichthyes) uit te zetten.

Vrijstellingen

Op grond van artikel 3.17, eerste lid, van de Regeling wordt aan eenieder vrijstelling verleend van de verboden zoals genoemd in artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb, voor wat betreft het vervoeren van dieren met een dierenambulance. De vrijstelling geldt uitsluitend indien het dier binnen twaalf uur wordt overgedragen aan personen of instanties die krachtens de wet respectievelijk de Wet dieren gerechtigd zijn uit het wild afkomstige dieren onder zich te hebben voor opvang en verzorging.

Beoordeling

Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het opvangen van gestrande zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) en beenvissen (Osteichthyes). De aanvrager vangt deze dieren op om ze te verzorgen en te revalideren, met als enige doel deze na revalidatie zo spoedig mogelijk terug te plaatsen in de natuur. Het gaat expliciet niet om het vangen van deze dieren; deze taak blijft bij de daarvoor bestemde organisaties zoals de dierenambulance. In sommige gevallen is het echter noodzakelijk dat een dier langer opgevangen wordt -namelijk door de aanvrager- om te revalideren en daarmee de kans op overleven te vergroten. De overweging of een dier terug in zee geplaatst kan worden, wordt meestal gemaakt door andere instanties, zoals Stichting ReddingsTeam Zeedieren. In deze gevallen, wanneer individuen van deze diersoorten door ziekte, verwonding, verwezing of door direct of indirect menselijk handelen niet zelfstandig kunnen leven, zijn vaak specifieke zorg, aquaria of andere faciliteiten en expertise vereist die niet algemeen beschikbaar zijn. Diergaarde Blijdorp beschikt als een van de weinige aquaria langs de Nederlandse kust over een grote quarantainefaciliteit met warm en koud zeewater, ervaren en vakbekwame diervverzorgers en een fulltime dierenarts op locatie. Deze faciliteiten zijn gevestigd op Blijdorplan 8 te Rotterdam. Ontheffing wordt gevraagd voor een periode van tien jaar.

Sinds inwerkingtreding van de Wnb per 1 januari 2017 zijn gedeputeerde staten van de provincies bevoegd om ontheffing te verlenen. Diergaarde Blijdorp heeft aan de Provincie Zuid-Holland – de provincie waarin zij ook is gevestigd – gevraagd om een gezamenlijk besluit te coördineren met instemming van de overige vier kustprovincies waarbinnen de handelingen worden uitgevoerd (mede gelet op artikel 1, eerste en vierde lid Wnb). De provincies Groningen, Zeeland en Noord-Holland hebben ingestemd. De andere provincie, Friesland, niet (zie hiervoor onder het kopje ‘Bevoegd gezag en instemming’). Daarom hebben wij de ontheffing geweigerd voor de handelingen die op het grondgebied van die provincie Friesland plaatsvinden.

Overtreding verbodsbepalingen

Uit de mails van 2 april 2021 en 19 februari 2022 en het ‘Projectplan Opvangcentrum zeevissen en zeeschildpadden’ (verder: projectplan) blijkt dat de afgelopen tien jaar een zeer gering aantal individuen gestrand zijn die dermatologische zorg behoeften dat deze niet direct teruggeplaatst konden worden in de natuur. Dat is hieronder weergegeven in tabel 2. Uit deze incidenten, waarbij in het kader van de zorgplicht is gehandeld, is gebleken dat Diergaarde Blijdorp de benodigde expertise en faciliteiten kon bieden om de dieren te revalideren en terug te plaatsen in de natuur. Diergaarde Blijdorp beschikt naast de reguliere aquaria over een quarantaineruimte met daarin drie bassins van 23,5 m³, één van 30 m³ en verder kleinere aquaria voor warm en koud zeewater. Voor de opgevangen dieren wordt zo spoedig mogelijk een structurele oplossing gevonden, zoals bedoeld in artikel 22 van het Protocol, waarbij het welzijn van het desbetreffende dier van doorslaggevende betekenis is. Hierdoor kan het voorkomen dat een dier in een groter aquarium dient te revalideren dat tevens opengesteld is voor publiek, dit gebeurt echter alleen bij uitzondering, wanneer dit noodzakelijk is voor een succesvolle terugplaatsing in de natuur en het welzijn van het dier.

Tabel 2: Aantal aangespoelde dieren dat is opgevangen de afgelopen 10 jaar.

Datum	Aantal en soort	Vindlocatie
20 december 2014	1 Kemps zeeschildpad	Den Helder
11 januari 2015	1 Dikkop zeeschildpad	Wassenaar
12 december 2020	1 Blauwe haai	Ouddorp
14, 15 en 17 maart 2021	3 Kortsnuitzeepaardjes	Katwijk, Noordwijk, Scheveningen
19 februari 2022	1 kortsnuitzeepaardje	Nieuwvliet

Uit de literatuur (Goverse et al. Marine Turtle Newsletter 141, April 2014, Notes on Sea Turtles from the Netherlands: An Overview 1707-2013) blijkt dat het merendeel van de aangespoelde zeeschildpadden in de winter verdwaald en

onderkoeld aanspoelen. Terugzetten in zee is geen optie omdat de dieren de koude niet aankunnen en specialistische opvang is dan noodzakelijk. De opvang van been- en kraakbeenvissen gebeurt alleen als dit strikt noodzakelijk is, bijvoorbeeld voor zeepaardjes, maanvissen en enkele haaien- en roggensoorten die als dwaalgasten door een storm aanspoelen en niet zelfstandig terug in zee kunnen komen. Met het opvangen, verzorgen, revalideren en terugplaatsen van zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) en beenvissen (Osteichthyes) worden de verbodsbepalingen, zoals bedoeld in artikel 3.6, tweede lid en artikel 3.34, eerste lid, van de Wnb overtreden.

Uitzetten van dieren

Er is ontheffing gevraagd van het verbod tot het uitzetten van dieren zoals bedoeld in artikel 3.34, eerste lid, van de Wnb. Na het verzorgen en revalideren van de dieren, zullen zij weer in de vrije natuur teruggeplaatst worden. Aangezien de dieren voor een periode aan de natuur onttrokken zijn, zien wij deze uitzetting als een overtreding van voormeld verbod. Bij voorkeur worden herstelde dieren op of zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke vindplaats teruggezet. Hiermee wordt de natuurlijke populatiedichtheid zo goed mogelijk hersteld. Vooraf wordt bepaald of oorspronkelijke vindplaats (nog) wel voldoende veilig is voor de dieren. Bij enkele soorten gaat het om dwaalgasten waarbij het niet wenselijk is het dier op de oorspronkelijke vindplaats uit te zetten. In het geval dat de oorspronkelijke vindplaats niet voldoende geschikt is voor het terugplaatsen in de natuur worden dieren - mits het biotoop voldoende geschikt is - bij voorkeur teruggezet op een locatie waar een bestaande populatie bekend is. In de eerder voorkomende gevallen ging het veelal om enkele dieren die werden uitgezet, waarmee geen negatieve effecten op de lokale populatie te verwachten zijn. In het geval van de zeepaardjes ging het om meerdere, maximaal vijf, individuen die bij een bestaande populatie werden uitgezet. Hierbij wordt er voor gewaakt dat het aantal dieren dat in een 'nieuw' gebied uitgezet wordt in relatie staat tot de grootte van het gebied en niet zal leiden tot over-populatie. Bij het uitzetten van dieren in grotere getalen of buiten bestaand leefgebied, dient een separaat ontheffingstraject gevolgd te worden voor die specifieke situatie, deze vallen buiten de scope van onderhavig besluit.

Beleidsregel

De opvanginrichting is eigendom van de Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde. De opvang en revalidatie van de opgevangen dieren staat los van de dierentuincollectie en dierentuinactiviteiten, daar deze dieren met een andere doelstelling worden opgevangen, namelijk het terugplaatsen in de natuur. De doelstelling uit het projectplan komt overeen met de doelstelling opgenomen in artikel 2 van het Protocol opvang diersoorten (bijlage bij de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland). Met de opgevangen dieren vinden geen commerciële activiteiten plaats, waaronder zijn begrepen het tentoonstellen van opgevangen dieren voor zover dit in tegenspraak is met de doelstellingen, bedoeld in artikel 2 van het Protocol. Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde heeft een dierentuinvergunning (Kenmerk: Dierentuin/2002/020, 7 september 2015, RVO) en is aangesloten bij EAZA, de European Association of Zoo & Aquaria en bij de NVD, de Nederlandse Vereniging voor Dierentuinen. Beide genoemde instanties voeren met regelmaat visitaties uit om de kwaliteit van diervoorzorging te kunnen waarborgen. De "Curator vissen, reptielen, amfibieën en ongewervelden" is aangewezen als beheerder van de opvangactiviteiten, zoals bedoeld in artikel 31 van het Protocol.

Daarnaast beschikt Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde over een vakbekwaam, ervaren team van diervoorzorgers en dierenartsen in vaste dienst (~60 FTE) met minimaal MBO 3 diervoorzorging. Er is 24 uur per dag, 7 dagen per week personeel aanwezig en oproepbaar. Daarnaast beschikt ze over een registratieprogramma en managementprogramma voor verzorging en diergeneeskundige registratie die wereldwijd door dierentuinen gebruikt wordt, ZIMS (Zoological Information Management Software) van Species360, waarin ook de opgevangen dieren worden geregistreerd. Hiermee voldoet ze aan een register zoals bedoeld in artikel 35 van genoemd Protocol.

Met bovenstaande wordt voldaan aan de in de Beleidsregel opgenomen voorwaarden. In de Beleidsregel is ook opgenomen dat aan een ontheffing als voorschrift wordt verbonden de verplichting om te handelen overeenkomstig het genoemde Protocol. Wij hebben deze verplichting in voorschrift 1 opgenomen.

Staat van instandhouding

Uit de aangeleverde informatie blijkt dat het om zeer geringe aantallen gaat, waarmee geen negatieve effecten op de staat van instandhouding te verwachten zijn. Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, maar dat de betreffende handelingen juist passen in dat streven. De betreffende dieren zijn in de problemen geraakt en worden opgevangen om zo snel weer vrij te laten in de natuur.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd in het belang van 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' (zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 1 van de Wnb). De aangevraagde activiteiten zijn nodig voor de bescherming van de inheemse wilde zeeschildpadden (Cheloniidae & Dermochelyidae), kraakbeenvissen (Chondrichthyes) en beenvissen (Osteichthyes). De werkzaamheden zijn erop gericht dieren op te vangen, te verzorgen en te revalideren, met het uiteindelijke doel de juiste structurele oplossing uit artikel 22 van het Protocol voor het dier te kiezen. Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het genoemde belang is gediend.

Geen andere bevredigende oplossing

Voor de genoemde dieren zijn geen alternatieven beschikbaar die minder negatieve gevolgen zullen hebben. Het gaat om situaties waarbij (direct) terugzetten in zee geen optie is en om dieren waarbij specialistische opvang en zorg noodzakelijk is. Diergaarde Blijdorp beschikt als een van de weinige aquaria langs de Nederlandse kust over de benodigde faciliteiten en expertise. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.